Nro. 2861.

CURRENDA IX.

A. D. 1857.

Epistola S. Congregationis de Propaganda fide ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, &c. &c. intuitu collectionem pro aedificando novo templo instituendi.

„Septem ab Urbe passuum millibus in via, quam Nomentanam appellant, maxima cum bonorum omnium lætitia, plurimoque Christianæ pietatis incremento duobus ab hinc annis effossa atque detecta fuere basilica et cæmeterium Alexandri Pontificis, Eventii, et Theoduli, qui pro Christi fide sanguinem invicte fuderunt. Hæc sane inventio prorsus inexpectata novum tamquam ornamentum accessit ad præclarum illum triumphum, qui nostra ætate Catholicæ Ecclesiæ divinitus erat reservatus. Tunc enim aderant Romæ complures sacrorum Antistites, quos Dominus Noster Pius IX desideratissimum Immaculatæ Virginis Deiparæ dogma singulari certe Omnipotentis Dei beneficio pronuntiaturus ex dissitis et longinquis terrarum orbis regionibus ad Petri cathedram convocaverat. Hi profecto ex effossionis tam prospere susceptæ nuncio non mediocrem cum Pontifice ceperunt voluptatem. Namque ipsos non præteribat, quantum sacri hujus recessus inventio conferret et ad fidelium mentes magis magisque illustrandas, et ad veritatem tum ecclesiasticæ historiæ, tum veteris disciplinæ testandam, etiam invitis illis, qui a vera majorum fide misere discesserunt.

Quidquid enim adhuc integri atque incorrupti in sacris hisce penetralibus extat, invictissimis testimoniis sub admirantium oculos ponit sacrorum rituum originem, Martyrum invocationem, sanctis ipsorum lipsanis honorem tributum, salutis æternæ fiduciam, eorumque præsentissimam precum virtutem, qui in osculo Domini diem obierunt supremum. Huc accedit vehemens quod apparet desiderium prope Martyrum trophæa in pace quiescendi, liturgicæ Christiani templi partitiones, itemque variis inscripta lapidibus Ecclesiastica Hierarchia ab Episcopatus fastigio et dignitate ad Subdiaconatum usque, atque etiam ætatula Deo devota.

Neque silentio præterire possumus, non modo ædificii in crypta erecti reliquias, sed vel ipsam cryptam temporis injuriis tot sæculorum lapsu restitisse. Videre licet adhuc Altare, quod super SS. MM. Alexandri et Eventii sepulcra Christiana pietate fuit ædificatum, loculos, inscriptiones, et quidquid antea ibi actum et dispositum fuit, quæ omnia ad hæc usque tempora ita integra servantur, ut in mentem facile revocent illustria illorum heroum gesta, qui, laboribus et tormentis pro nihilo habitis, Evangelii lucem undequaque diffundere non dubitarunt. Suavitate perfundat animum oportet quisquis sacros illos recessus invisens sequentia legat verba manu Christiana calci insculpta, charitate, spe, et fide plena: *Vivas in Christo Deo in pace*: *Pro Silvina ora: Cum Alexandro deprecare.* Ac præter alios dignus est qui memoretur hic lapis figuris ornatus: *Sabiniane, spiritus tuus cælestibus fruitur bonis;* in eo sci-

licet expressa conspicitur paradisi figura, in quo anima columbæ similis inter flosculos peramanter vagatur. Aliquibus in sepulcris reperiuntur ampullæ adhuc sanguine conspersæ, et una cum his interdum etiam fictiles lucernæ calci affixæ, et adeo solo proximæ, ut procul dubio dignoscatur non ad illustrandam cryptam, sed ad honorem Martyribus exhibendum ibi esse repositas. Hinc quamvis ista alias inter cryptas possit recenseri, quas Prudentius in sacris penetralibus affirmat se invisisse, nobis tamen una cum Gaudentio liceat loqui: *tenemus sanguinem, qui testis est passionis.*

Nonnullis in locis non solum arcosolia, sed altaria simul et sepulcra conspiciuntur. Quod si nos latent eorum nomina, quibus tam conspicua monumenta exurgunt, nec illorum dum vita fruebantur cognoscimus facinora; satis superque nobis est de pio illorum obitu coniecturam ferre, statim ac animadvertamus specialem fidelium curam ac sollicitudinem, qua a reliqua Christi plebe seiuncti singulari honore et ritu conditi fuere.

Jam vero si tam excellentia hujusmodi monumenta, quæ hic posita sunt, atque ab edaci rerum tempore servata, si tam præclara vel ipsius Ecclesiæ ortus demonstratio talem ac tantam hisce locis reverentiam adtribuunt; quid dicendum, si in memoriam revocemus Ecclesiasticam truditionem nullo unquam dilapsam ævo, sed parennem florentemque? Biscentum et amplius ab hinc annis Turrigius, vetustissimis quibusdam Martyrum actis innixus, suam protulit sententiam, hoc in loco tunc ignoto viæ Nomentanæ extare cæmeterium ad Nymphas, et Severæ prædium, quod Apostolorum Princeps incolebat, et ubi fidelibus baptismum ministrabat. Centum jam pene fluxere anni, ex quo Vincentius Alexander Constantius hujusmodi sententiam lubenter probavit. (De romano itinere, gestisque Principis Apostolorum pag. 382.).

Solum igitur illud, quo ad S. Alexandri cryptas aditus patet, illud profecto est, quod Apostolorum Princeps præsentia sua honestavit, quod ejus sacris insonuit sermonibus, quod nascentis Catholicæ Ecclesiæ incunabula suo sinu excepit. Atque ita deinceps Apostolicum opus, Petro jam in cælis recepto, S. Alexander, qui sextus romana in cathedra sedit, invicto animo prosecutus, hic sui ministerii causa inclito martyrio perfunctus est: quod historiam et traditionem splendida velut corona simul conjungit.

Ad hæc tam clara tam pretiosa nostræ religionis monumenta magni civium concursus facti, ut SS. Martyribus honorem tribuerent, ac præter tot præstantissimos viros Romanus ipse Pontifex eo se contulit, qui heroicæ fidei trophæa avidissime undique circumspiciens, insolito quodam pietatis sensu commotus non potuit, quin lacrimas funderet, dum suavissima ad opportunitatem accomodata verba proferebat.

Tam singularis omnium pietas, ac mirabile in Martyres obseqium pati nequibat Basilicam itemque cæmeterium *Alexandri* Pontifices, *Eventii*, et *Theoduli* ita relictum diutius manere, et illo carere cultu atque nitore, quem sancta hujusmodi loca omnino postulant. Quare plurimi Christifideles vehementissimum, quo flagrabant significarunt desiderium super veteris Basilicæ ruinas novum splendidumque templum extruendi; eodemque tempore, ut aliqua saltem ex parte ingentibus suscipiendi operis impensis satisfacerent, quamdam pecuniæ vim obtulerun

S. Congregationi de Propaganda Fide, quæ sedulam operam continuo navat, ut non solum Martyrum sepulcra effodiantur, sed effossa maximo quo possint cultu et decore serventur. Cum itaque S. Congregatio prope intelligeret summam laudem Christiano nomini hujus templi ædificationem comparare, et iu majorem Dei gloriam potissimum cadere; petitionem lubentissime excepit, et ad Summum Pontificem statim detulit, qui primum adeo laudabile studium comprobavit, fovit, inflammavit, præterea quo verbis opera etiam responderet, tria scutatorum millia ex suo ære benignissimum attribuit. Atque hic inserere libet et epistolam hac de re a Viro Eminentissimo Petro Marinio S. Congregationis Oeconomiæ Præfecto ad Pontificem missam, ejusque responsum, quo melius intelligatur ejusdem Pontificis animus tum erga cæmeterium, opitulante Deo, nuper offossum, tum erga cætera quoque insignia religionis nostræ monumenta. Quoniam vero non Urbis tantum, sed et universi Orbis Christifidelibus cordi esse debet SS. MM. Alexandri, Eventii, et Theoduli cultum augere; ita vos quoque etiam atque etiam hortamur et obsecramus, ut aliorum fidelium vestigiis insistentes aliquam in novi templi instaurationem pecuniæ opem conferre velitis, et operi tam pio pro viribus conficiendo certatim occurratis, quo major Deo et his Martyribus gloria comparetur. Nomina eorum, qui aliquid vel minimum solverint, appositis ephemeridibus, si velint, vulgabuntur; sin minus, ephemerides utique silebunt; interim tamen stabit copiosa illa merces, quam DEUS O. M. ipsis in cælo paraverit. Ubi denique instaurandum templum vel fini proximum, vel omnino absolutum fuerit, impensarum ratio quam diligentissime typis exhibebitur.

Datum Romæ ex Aedibus Sacræ Congregationis die XII. Aprilis MDCCCLVII.

ALEX. CARD. BARNABÒ PRAEF. Cajet. Bedini Archiep. Thebar *A Secretis.*"

Nr. 186 praes.

Norma celebrandi diem natalem ac onomasticam Suae Sacratissimae Majestatis praescribitur.

Vener. Clerus Memento Clementissimi Imperantis penes Missas quotidianas facere, nec non diebus Dom. et festis, celebritate aliqua I. aut II. Classis non impeditis Collectam pro Eodem sumere haud negligit. Præterea diem natalem *Suæ Apostolicæ Majestatis* ubiq. diem vero onomasticum hinc inde devotione solemni pro longæva vita et Regiminis Ipsius prosperitate celebrare solet. Quoniam vero intuitu celebrationis ejusmodi nonnullis in locis inamænæ exorirentur altercationes, ut iisdem in posterum obviaretur, e Cancellaria C. R. Ministerii Cultus ac studiorum altum prodiit Rescriptum de 25. Sept. 1857. N. 151. tenoris, quatenus solummodo Natalitiae Suæ Sacratissimæ Majestatis *Francisci Josephi* publica officiosaq. solennitate celebrentur, ast onomastica nonnisi solennitate ecclesiastica. Commendatur insuper, ut devotio utraq. tum populo ingenere, ast Officiis civilibus et militaribus in specie (scriptotenus) prævie publicetur.

Quoad celebrationem diei natalis et onomastici Suæ Majestatis Imperatricis in eodem Rescripto innuitur, eam et ultro intermittendam esse, ubi hucusq. non obtinuerat.

Norma hæc pro strictissima observatione hisce commendatur. Presbyteri autem Ve-

nerabiles, qui linguæ germanicæ gaudent notitia, ut originalis quoq. tenorem perspectum habeant, legant excerptum citati alti Rescripti:

»Bestehenden Allerhöchsten Vorschriften zu Folge ist nur das Geburtsfest Seiner Majestät des regierenden Monarchen mit öffentlicher und offizieller Feierlichkeit zu begehen. Die Feier des Namensfestes Allerhöchstdesselben ist nach dem Inhalte eines Allerhöchsten Kabinetsschreibens vom 5. Mai 1837 auf eine kirchliche Feierlichkeit zu beschränken.»

»Ferner haben Seine k. k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschließung vom 15. November 1854 anzuordnen geruht, daß es bei der bisherigen Übung, wornach eine Feier des Geburts- und Namensfestes Ihrer Majestät der Kaiserin nicht Statt fand, auch in Zukunft zu verbleiben habe.»

»Ich habe die Ehre zu ersuchen,... sich nach diesen Andeutungen bezüglich der Anordnung der geeigneten kirchlichen Feier am Geburts- und Namenstage Seiner k. k. Apostolischen Majestät richten, und insofern es nicht ohnehin schon geschehen sein sollte, die gefällige Einleitung treffen zu wollen, daß die Kuratgeistlichkeit, ohne erst von Fall zu Fall eine Verwendung der politischen Behörde zu erwarten, allenthalben die an den erwähnten Tagen abzuhaltende gottesdienstliche Feier stets rechtzeitig sowohl dem christlichen Volke im Allgemeinen, als auch insbesondere den im Orte befindlichen Civil- und Militär-Behörden bekannt gebe, und daß hinsichtlich der dabei festzustellenden Umstände insoweit sie nicht bereits durch das Herkommen geregelt sein sollten, mit dem Vorstande der politischen Behörde des Ortes das freundliche Einvernehmen gepflogen werde.» ....

N. 2488.

Relaxatio jurisdictionis a casibus reservatis.

Quod concernit absolutionem mulieris partui proximæ, tum Sponsorum ante ipsam Copulationem, nec non neoconversi Hæretici, post emissam professionem Fidei, primario confitentis, si hi peccatis, Sedi Nostræ reservatis innodatie xisterent, et copia alterius Confessarii, facultate a casibus reservatis pollentis præsto non adesset; cuilibet Sacerdoti consveta Jurisdictione gaudenti, tales absolvendi facultatem in Domino impertimur. Volumus attamen, ut Curatores animarum, neo sponsos animent, præparando eos ad digne ineundum Matrimonium admoneantq. ut sive ante, sive post factam primam Proclamationem, Confessionem Sacramentalem, et si fieri expedit, etiam Generalem peragant.

N. 2676 et 2815.

Piis ad aram suffragiis commendantur

Amæ A. Ri. Michaëlis Fryzlewicz Parochi Jodłovcen. 2. et Ven. Josephi Perkowski Presbyteri Jubil. Soc. Jes. Confess. in Staniątki extraord. 20. Sept. demortuorum.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae, die 30. Septembris 1857.
PAULUS PIKULSKI, Cancellarius.

Typis Anastasii Rusinowski, Tarnoviæ.